

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

EM2024/7

24.09.24.

Peter Olsen

Forslag til Finanslov for 2025.

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Orførerindlæg:

Mange tak for Naalakkersuisoqs spændende og interessante præsentation af forslag til Finanslov for 2025 på vegne af Naalakkersuisut.

Her i landet – og for den sags skyld i resten af verden lever vi under forskellige og hårde forhold, og hvis vi ser det vi kommer møder under et, kan vi forestille os at arbejdet med finansloven, færdiggørelse og vægtning af forholdene kan være udfordrende og vanskelig.

Det vil især være udfordrende set i lyset af at man ønsker at udfærdige et forslag som stiller alle tilfreds.

Men som alle der aktive politikere og som enhver med stor erfaring ved, kan dette ikke lade sig gøre og man kan ikke udarbejde sådan en. At man stiller alle tilfreds og opfylder alle ønsker.

Forældres massive omsorgssvigt af deres børn. Anbringelse af børn på døgninstitutioner. At misbrug af spiritus og narkotika er blevet mere almindeligt. At personer med handicap og personer med fysiske og psykiske sygdomme søger og råber om bedst mulige forhold for deres liv. Sundhedsvæsen på randen af katastrofe. Boliger der er ramt af skimmelsvamp og er i forfald. Vores ældres ønsker om forbedringer af deres levevilkår. Og ikke mindst særdeles vanskelige forhold i resten af verden som følge af Ruslands invasion af Ukraine, som gør at alle dagligvarer og byggematerialer bliver dyrere, hvorfor vi kan forestille os at arbejdet med finansloven og det med at skabe en balance kan være særdeles vanskeligt.

Hvis man tager alle disse forhold under et, mener Inuit Ataqatigiit at Naalakkersuisuts forslag til finanslov for 2025 har mange positive elementer og mål.

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

Ganske forståeligt har man sat ”Bæredygtig vækst og nødvendige reformer med social balance” som overskrift.

Hvis vi skal tænke på at vi i de forrige år, det vil sige under corona pandemien og under økonomisk stagnation i resten af verden, hvor varer og elektronik blev dyrere samtidig med at der var stor inflation; hvor der i store dele af verden var inflationsrater på 8-9 % og Rusland efterfølgende invaderede Ukraine, endte med at varer og byggematerialers priser voksede, ja så er det fremsatte mål ganske tilfredsstillende.

Gennem finanslovsforslag for 2025 og ved at man implementerede holdbarheds- og vækstplan 2, ønsker man at sikre økonomisk stabilitet fremadrettet. Gennem omstrukturering af turismen. Gennem omstrukturering inden for råstoffer. Gennem omstrukturering af fiskeriet. Gennem den kommende udvidelse af vandkraftværket i Utoqqarmiut Kangerluarsunnguut. Ved at man opfører et vandkraftværk ved Aasiaat og Qasigiannuguit. Gennem uddannelsesstrategi 2024-2030 og uddannelsesplan 2024. Ikke mindst gennem den beskæftigelsesstrategi der er på trapperne baner man vej for økonomisk vækst fremadrettet.

Derudover har Inuit Ataqatigiit og Siumut som bekendt indgået en aftale om en skatte- og afgiftsreform; og vi er alle blevet bekendt med, at denne skal tages op til behandling under Inatsisartuts efterårssamling. Man fremlægger et forslag om hvordan man kan skabe bedre boliger fremadrettet. Man er ved at være færdig med om lov om pensioner, hvor man forventer at fremsætte forslag under dette efterårssamling.

Disse mål om udvikling og fremskridt som jeg nævnte før, er dem der skal realiseres og grundfæstes i finanslovsforslaget for 2025 med overskriften ”Bæredygtig vækst og nødvendige reformer med social balance”.

Med denne indledning vil Inuit Ataqatigiit med fede bogstaver og med en tyk streg under fremhæve sin tilslutning til de særlige initiativer som Naalakkersuisut ønsker at foretage via forslag til finanslov for 2025.

INUIT ATAQATIIGIT INATSISARTUNI

Vi er glade for at partierne Inuit Ataqatigiit, Siumut, Naleraq, Atassut og den daværende løsgænger indgik en aftale om endelig at rette en særlig fokus på sundhedsvæsenet, som ikke har nydt samme særlige fokus i de forgangne år.

Vi vil i de kommende fire år bevilge en særbevilling på i alt 31,6 mio. kr. Dertil skal vi huske, at den danske regering også har afgivet et løfte om en særlig støtte på i alt 140 mio. kr. for de næste 4 år. Vi har afsat 8,7 mio. kr. til behandling af de ufrivilligt barnløse. Vi skal afsætte 6 mio. kr. til den kommende ældrelov. Vi skal afsætte 7,5 mio. kr. ekstra til Tusaannga. Vi skal afsætte yderligere midler til personer med handicap og til de handicappedes foreninger. Vi skal foretage en yderligere styrkelse af fiskeri, forskning samt vore repræsentationskontorer i udlandet. Vi har afsat særlige midler til undersøgelse af eventuelle krænkelse af menneskerettigheder i forbindelse med spiralsagen. Der vil også være særlige bevillinger til opførelse af kollegier og i forbindelse med flytningen af jern- og metalskolen til Sisimiut samt til planlægning af anlægsopgaver.

Ikke mindst har vi Inuit Ataqatigiit indgået en aftale med Siumut om en reform af skatte og afgiftssystemet, hvor 367 mio. kr. skal returneres til borgernes lommer fra Landskassen, hvilket Inuit Ataqatigiit både er glade og stolte af.

Det gør vi for blandt andet at mindske den store ulighed i samfundet.

Dette er ikke blevet gjort i mange, mange år, hvorfor Inuit Ataqatigiit er glade for, at man nu langt om længe gør noget ved dette. Inuit Ataqatigiit er glade for at bekæmpelse af ulighed, at vi handler for at mindske de store forskelle blandt de rige og fattige samt at vi fra i år begynder at realisere lettelse af levevilkårene blandt borgerne, som vi har taget op under den sidste valgkamp.

Endelig tager man kampen mod uligheden op under vores ledelse af landet. Vi vil gøre den store kløft mellem rige og fattige mindre, vi vil bane vej for at lette borgernes levevilkår. Vi er både glade og forventningsfulde for at realisere disse initiativer.

Dette vil ske og banes vej for under koalitionen mellem Inuit Ataqatigiits og Siumuts aftale om en skattereform, hvor vi har sat ”Lad os gøre Grønland til et bedre sted” som overskrift for aftalen, hvor reformspor 2 i Holdbarheds- og Vækstplan 2 vil blive ført ud i livet.

INUIT ATAQATIIGIIT INATSIARTUNI

Da vi i disse dage skal have en særlig debat om lov vedrørende skattereformen, vil jeg under dette punkt komme ind på de enkelte detaljer under dette punkt. Inuit Ataqatigiit ser frem til denne debat.

Den sidste Inatsisartut år under denne valgperiode er nu skudt i gang. I denne valgperiode har vi fået erfaringer i samarbejde med partier om løsninger af forhold i samfundet, hvor vi får større og større erfaringer med sådanne forlig, og hvor vi kommer væk fra en måde at lave en finanslov på, alt efter hvilken vej vinden blæser og som derfor kan være dyre for samfundet. Realisering af initiativer hvor vi sætter borgerne i front kan kun ske ved at vi stiller os selv store krav.

Afslutningsvis; Inuit Ataqatigiit er parate til at deltage og debattere vores mål og forslag til handlinger som vil komme samfundet – og dermed os alle – til gavn. Vores mange vigtige formål og mål vil nu blive realiseret gennem denne finanslov.

Endelig ønsker Inuit Ataqatigiit at understrege, at det ikke skal forstås sådan, at vi gennem dette forslag til Finanslov har fået opfyldt alle vore ønsker. Nej, slet ikke, hvorfor vi ser frem til at have drøftelser forud for anden- og tredjebehandlingen af forslaget og vi ser frem til at deltage i forhandlinger med Naalakkersuisut samt andre partier i at styrke kunst, kultur og idræt.

Med disse begrundelser henviser vi forslag til Finanslov for 2025 til behandling i Finans- og Skatteudvalget forud for andenbehandlingen af forslaget.